

A

3006

IV.

TRACTATUS
ALCHIMISTRARUM

Gyffheroi, Bathyanum

I - 144 Codex

211 x 145 m

In nomine domini nri ihu xpi & putate
 qd ignorat e iste lib' Gla mdr lux solis via pne
Hic mapant opacones vere & perfecte la
 pedes p'ebis que opacones extracte sut
 de libra p'fecte magisterij Et ide libri-
 caaz vocatur in arte klauus celestis
 Et libri- lince luminu Et libri- quqz clauum
 virtute Et grece dicit Theophrastus a libra- diu-
 nitatis Sed apud saracenos dicitur- ymucl
 quod intelligitur- libri- scartoz In eodem
 libro triplici modo in vices arte & q'caone
 huius lapidis p'ebis p'mus modus est p' noua
 greca & alfabeta greca Secundu modus e
 p' noua hebriaca & p' eoz alfabeta Tertius
 modus est p' noua latina p'p'a q' p' extracta
 agros & hebriaca & caaz in alfabeta tentuoz
 Ego aut vnuandus p'p'us m'q' p'p'oz coluoi
 de hys omibus p'edictis scilicet de libro p'fati
 magisterij meliora & breuiora & viciuora & caaz
 dia & m'iora huius artis Hoc m' p' p'atit
 c'ca & tenz & p'm' tute ip'us & p' no m'ior-
 Ego mag' vnuandus m' dicit m'q' p'p'oz
 dictus de ruffo clipes trauctens' n'acoe colla
 p'ce aqua quatuor- miliaribus distans m'tena
 Ducatus Arabanie qui ex pulo arde et
 curitate vera verissa composu videlicet
 has opacones p'p'us Et v'caui istu libru
 Gloriamudi & luce solis & via patie celestis
 Et ad videre eos curit' & defectus in plu-
 ribus deozu scilicet m'ia p' p'ata op'ia
 & meliora & breuiora & m'iora d'm p'p'oz
 in quibus laboraui & p' op'at' & m'q' il-
 alius dicit qua q' v'caui dicit m'is O'f' d'az

Ms. VI. 8 N

LIBRARY
EXULAPENITVAB

Wm. F.

Calore tepido et bene humido regitur primus gradus
 albus in calore quasi bullia regitur secundus gradus
 albus et iste fungus non sicut humidus in calore
 bullia regitur tertius gradus albus et
 iste fungus sit in maiori puritate qua primus et
 secundus in calore fermentissimo regitur tertius
 gradus rubrus qui dicitur sextus et split quarta
 gradus rubrus qui dicitur septimus et iste si
 minus gradus q se gradus ordine suo habet re-
 apicendus est in estate hinc ita p primo gradu
 regit vult tunc fungus vapratu in defectu hinc
 gradus gradus in fine regatur in pleni-
 timo. Tertius gradus albus in fine regatur
 ante plenitudinem. Tertius gradus rubrus q
 dicitur sextus et quartus gradus rubrus qui
 dicitur septimus regitur in fine hinc ad octava
 uel decima q se minus graue regunt tibi
 videtur et tunc habes ollas in quibus in port
 primo gradus q se ordo habet gradum caloe
 tepido uel caloe quasi bullia uel caloe bullia
 uel caloe fermentissimo in hys ollis et in fine
 ponenda sunt vna in quocunq gradu et cepis
 operare et iste olle sunt sepulte in alio fine
 usq ad colla quato calidior tanto melior
 tantum habet regunt fine et ollis gradus
 doctrina gradum gradati ascendendo sic opt
 q ignis sit auctoress et ignis carbonum sub
 tali ordine fini in omnibus gradibus gradati
 ascendendo sic regendo sicut textus triu albor
 gradum docet q se p se fine laus sit deo et

Explicit primus liber magistri Wynardi
 finit anno domini m^o ccc^o xxij p Siluestre

Sequitur de multiplicacione lapidis in

Omnisq; volo hoc opus nostrum breuiare
albio & sine augmento ariditatis pulueris
et hoc opus perficitur voluerit sine arido
baruaas sic faciat primo habito gradu
soluto. Et si fuerit unum talentum solutum aequum
talentum coagula secundum modum et al-
tera media; parte reserua et post coagulationem
et assatione distillata a coagulato ad reser-
uatum oleum solutum funde et assatum humecta
semel sine pondere ad oleum reserua quod unum quod
dum fiat ut pasta panis densa et sic in sole ut
in scuba et pone ad figendum ut arido panis gra-
dus docet et hoc ad hoc bis fac donec vola-
tile ad fixum figatur et fiat super lamina ignita
et sic funde et tunc una pars tinget in corpore
docet partes sed in arido ingenti sicut gleya de
primo ordine albo sic completo procedas cum
eade substantia ad secundum gradum humectando
ad oleum reserua cum sine pondere quod unum quod
fiat substantia ut pasta panis densa et pone
ad solvendum si sine secundo gradus albi et so-
luto reserua et ita substantia per ad solvendum
Et ad id non vult solui amplius tunc coarctas
et ita mibe ad oleum primo serua et pone
ad solvendum substantia ut prius et hoc fac
toties in bibendo resolucendo donec tota sub-
stantia solvatur et sic habebis oleum ad oleum
soluto in secundo gradu in unum oleum coarctum
Et tunc divide oleum ita in duas partes et unam
parte coagula et aliam reserua et distillatum
coagulato in oleum ita reserua funde et
tunc coagulato assa assatum in libe et fige ponit

ut in
albi
lam
pte
sic
ad
po
de
m
it
ig
ti
c
ig

exiguae adque acceptae et assumpsit quod amplius de
sani non potest. Haec eam quod ista septem gradus
assilantur septem etatibus mundi ut videmus
i. ad primam tinctura facta quae tunc a aetate
sua usque ad septimam etate et ad huc tunc ultra
et habet aiaz eternam in deficiente sic lapis
noster perfectus habet aiaz in igne in deficiente
et per infinita scilicet quae et assilantur deo in etate
tunc sua ista sunt 30 gradu alio habito
soluto ad arido tunc sicut et procedit oleum
ad oleo usque ad fine operis quae apud gradum
alio soluto additio aridorum pulueris vel cum
arido haurias ut per dicitur et ad volucis opa
in primo soluto vel secundo soluto oleo ad oleo
i. quocumque gradu videtur sic spiritum primo
sani mellis quod solue non possit tunc non dicitur
de sed coagula in toto et procedas per aridum
haurias. Sed illius gradus modum et potest
haurias ubi spiritus olei in gradu illo tunc
occurrit et hoc factum dicitur donec substantia
in limpido oleo coaguletur tunc divide oleum
in duas partes et opare oleo ad oleo ut dicitur
et sic faciendo est in omnibus gradibus de
toto opus completatur in quocumque gradu spiritus
hinc olei evocatur sicut aut solucione sicut post
solucione secundo via illius gradus per aridum
haurias apponendo est ut quatuor vilius gradum
docet ad quo ponere haurias aridi et
Septem tractatus de multiplicacione un
lapis magistri wimandi spiritus
P. Silvester geyscher sub anno d. m. d. c. l. x. v.

Alboꝝ uel quatuor graduum rubcoꝝ d'limad
 uel d' pole & hoc e' incluis omi naturali &
 Exphat liber magistri wvenandi tota
 liter hic completus p' Siluestrum

dy
 is
 d
 t
 i
 mor
 sup
 que
 in
 e
 ad
 quide
 s
 pro
 in
 ab
 p'ho
 ra
 as
 ars
 vily =
 mus
 tino
 ma
 cu
 owu
 de
 uad
 in
 in
 tary
 ata
 roc
 um

20
 1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10

Hoc incipit tractatus et

narrao philosophoru de lapide rebus
de quo plerique diuinitate sunt locuti per que
das suppositos et metaphisicos

Hic vltimus sic debet q nostru lapidem
hnt ea paupes qua diuites et in ventu
aquis omnibus ex ipso em put congregari ex
ciatus et in terra reges Est q vltimus ex
ipso em honoabis et in honoabis que voluit
laudetur go deus et nome eius sit benedictu qui
creauit ipso ex re vltima Quid aut plus dicit
de lapide phico in ter sensibilia et q ex sensibi
libus sut capilli humani pignus em pre ep
vina oua gallinam legimus meliora hys v
m lapis rebus qui e in visibilis part attham
volatilis i splende solis habet em nome letazu
olympis et eliu q e conuicta et appoita quod
e i mirabilis Conuersat em nos lapis fluat vlt
ros eloquij suu quasi ymbel sup herba et qua
stille sup gramina et est stabilis amabilis vaia
bilis conseruabilis et qredens et pseruaret Et
iste lapis appla lapidibus moau quodamodo
et planetaru et aialibus et reptu i quolibet
loco et quolibet tpe et quolibet hore et quilibet
est et i quilibet colore et ipse continet oia elemta
et diatu minor mundus et ego norabo tibi ipso
noie suo quo norat ad vltis se tunc qui se
est dice oiu philosophoru se lapis nostre hore
em est qui se ipso in terra fiat cum ipso raais
se ipso parat et post morte sua se ipso viu
fiat se ipso de albat se ipso rubificat soluit
et cogelat Congelat quia aiam parat et aiaz
ad corpus ligat Hec nota lapis ipse dura molli
fiat et mollia indurat ipse em fundit aipallu

lyp 3 ->

Tous

pibus in finibus & caa i corpibus humanis de qo
 no e dubitatum limo tibi p dca q i tertia
 vice curu albu paut nro in septia vice rubcu
 et tuc pfectu e nec i diget ppaose vltimus
 Et istud opus fit ita subito paut ubi ventus ut
 duobus hermes in actu oculi et ita p dca comple
 i una die q no completu e multis annis
 si no bene purgatu fuit eius diminuitur effas
 sudor eius salis pca fit purgat appu et si saucy
 igne dca ignis q au q sufficiat tibi q no
 pte cu pte solucioy ad coagulacoy ppaose in
 quando istem vij dies ad albu p dca die ve
 nient q i corpat se omnibus lapidibus & qu
 solutu e congea coagula et no fit pger i
 coagulacoe quia coagula e magnu p dca
 & contras eius post coagulacoy ter in die
 multu valet & i omnibus gradibus valet caa
 videlicet contras post solucioy si plus post caa
 gulacone istem p dca q no valet coagulacoe
 nisi fiat puluis et in principio se duru si post
 augutu e fit ut butis q tuc e p solucioy
 p pba donec fundat e finiu no fundat se h
 e pua pba de quarta i quartu die muta
 finiu tere se opave donec i venies q queis
 Et si buctura aliqua videt i p dca totu
 colligatu e sic fit donec totu au q dissoluat
 istem p dca q corpus colligatu i aia & aia i spuy
 collige spuy & aduige corpus quado nate fuit
 Et p dca quado solut p p dca corpus no quiesat
 donec colligatu e cu eade aquo extractu
 fuit ille spuy se posita illud corpus e cluini
 omni tpe pfectu e diget ad formu fugit i
 Tu aute magis ad huc modu effas p dca
 nuqua si voluerit itare in diget Et sic e

Nota
 Jo: p dca

de
 27

3
 2

Dices scilicet ille qui habet lapide de quo ignis dicitur
qui sine suo de factu potest dicitur igne cui voluit
lapis iste cui dicitur est ultimus prolatione non
in dicitur scilicet nota quod plus valet solutio ignis
qua opus alie solutioes quia quidam soluitur
pignus et acie dissoluitur albu coagulatur
scias quod in uno vase potest fieri solutio et coagulatio
sublimatio in auctu mortificatio et vivificatio
tinctura alba et rubra scilicet nota quod sine coagulatio
gratia fieri non potest unde scias in putrefactio
scilicet nota quod corpus non distillatur prius quam morte
Et aqua ab eo non separatur. Hoc potest de albatu
et rubificatu. Multos enim modos probavi antea
ad unitate pervenisse. Ego enim prius ipsum per
et tanto dicitur tota sub quibus dicitur recessit
non potest per se nisi ter in die non enim solus
coagulo dicitur in una die distilla go aquam
cui aqua igne tu igne rubet tu rubet
vide quod per res rubet ad rubet ponas. Et
hic lapis nascitur in terra. Dues motus ex quo vo
lantes unanimo sumuntur in acie hoc gradus
Et sic est finis huius laus Deo semper

Inquit se auctor thesaurus phie nouit

Thesaurus phie respicit nobis eius sa-
lutate cuius sunt omnia celum terra mare
qui de nichilo creare potuit se dispona
consomere ligare uoluit et cura sta-
tuit medicinis et curare sua bonitate
et antiqui pymentes ad plenum et intelligentis
duplicem de hoc modo in suis posuerunt libe-
rum uerum salum falsum uel de uero uel quide-
re uerbis et uoluit ob scuris ut amillo uer-
sibus ad plenum in tellegitur voluntas nam
dei est hanc scientiam habentibus omnibus
alijs ut cupiat occultare hoc autem celat
ne impij hanc scientiam usurpantes ad phana spe-
tranda fierent impiores et de eorum peccatis
phie cent rationes reddunt quod autem tunc tibi
hanc ne hanc scientiam aliqui in digno pta-
pes sed mox phie et eorum celestia qua ad uerum
promitto cognouit amoris et dilectionis
augurabitur supra modum falsum autem modum
et uerbis liquidis et in tellegitibus posuit
que modum sequitur quiter operantes qui opera
exsulphure et arsenico et aurum uisus et salicis
substantis salibus alibus aypos uel corporibus
et eorum filibus quibus coquendo solucio
congelando et alij uarie multiplicat operando
ut suus error magis asortetur et ne dignetur
illa que querit et uenit scire modum et suum
docere uel manifestare eorum errores cum
corpus suis ut certissime uitas melior clues
et tunc hanc audi et in tellegit et deus
et illud in tellegitibus et faciam
et quatuor domibus et temporibus et
alibus eorum ad uerum corpus et in hoc

Tunc autem ut dicit Galenus corpus causa
 retinendi tincturae et coloris tinctura causa
 facienda apparere coloris et color circa
 de modo tincturae tinctura in qua est lumen et
 vita naturae. Unde hoc est una ratio huius
 summa perfectio rei et totius magisterij. **O**
 hanc summe amice suglavit dilecta par
 ca que dicitur sunt finale per et intelligere va
 ob scia et cognoscere omnes et ea que sunt q
 nullum est magisterium nisi id quod dixi quod cum
 habes corpus solutione et appus ad prius
 magis reducat. Deinde habes appus in tra
 quatione postea tunc magis de albaione
 et de leuitatione quod tunc distillado huius =
 distillat que in ea tunc ventus fit dicitur quod =
 audit et terra remanet calcata et tunc quod
 igne naturae et habes quatione die ad corpus
 et eam mysticam die corpus et spe simul
 et quatione appus ad omnes et augumentat
 tunc autem utilitas maior est qua possit
 pape aliqua ratione sed gratia

Expliat Thesaurus philosophie

ita
 no
 ar
 na
 ad
 tr
 uy
 ad
 uy
 de
 na
 ite
 mag
 ag
 poe
 ar
 ad
 ita
 us
 a
 ba
 e
 ad
 o
 ita
 at
 o
 it
 as
 tu
 fiat

in claudite et sigillate et vinus vasis claudite
postea ad ignem ponite et suavia sublate
in cluso suo tpe circumate frigesate et exapite
et appetit nobis corpus ob tenelivis quod
diligent baluati pncipio donec exeat mag
do/migredme ablata appetit uobis corpus
ex ubi antipe albedinis/Gaudete et exultate
qui no michi soli labedui s omibz quentibus
veritate dubitat quide de hancort pulphie
et cre iudice co q dr nuy n- se no d q vlt
ad hoc d d m ep d q vlt no e de consida
coe alchymia q s de de consida coe asis
monica qz alchymia co p d at corpa m micalia
astronomia uos corpa celestia et hoc id e delli
geidid e de alijs planctis utpote de sole
et luna et ceteris hys sctibus quia de similibz
ide est iudicid et nisi es noscu aqua sua
de allatio snt nichil huiq magister d iuxta
qz omis ductia rubra et alba d iustis cre est
ab staudita et et

Explicit tractatus Venendi viri Alani
philosophi sic dicti ssmus tra fia p 9 ^{dy} ^{muo}

Hec est aqua que ad purgationem nobilissima purgatur
 et uersa et portatua omni purgatur de
 qua dictum est quod est leuis breuis et
 modicum corpus. Quare qui nonne domum
 suam a zuma portat ab dephante quod uise
 mundi pubrefactum est. Et ad uentris tollit
 ex iudo et si in domo mobilitatis purgatur
 ut si autem purgatur ei aqua sua ex
 oratus sit et in mercurio ut ipse
 ipsa diffundat. Et gignit foras
 subtiliores subtiliores venas autem et
 collaturas subtili corruptione eius de
 quibus et ex pellendo corpus. Tunc in
 claudit et bene sigillat et coardat di-
 uidendo corpora uia bagittis suis acutis
 Quia scriptum est. Caue ne seruas fimum
 quod odor eius faciat te in terris. Postea
 bene de seculo calefacit et audefacit et
 frangit et in uicibus ipsa in purgatione
 in grana nigra quasi salis pisam quod dilige
 ta. Corde et scutillabit vobis sicut
 margarite uadentes et hoc purgatur vocat
 primam terram margaritam. Secunda gradus

Deinde solute hac terram purgatur aqua
 et distillat terram balneum
 et repetite in iuicis manu digitorum
 et inferiori aquas colligit et coagulat
 coagulatum uos solute. Et sic ad bene mo-
 rata fuerit uentris distillat et habet
 bitis corpus ob tenebram quod est purgatur
 sicut terra foliorum.

Deinde aqua subtilis coagulat solute
 et bene quiescit mittit postea in uide
 repate balneum clarum in modo oculi lacrimarum

84
1100

Hic incipit se Turba phisicorum sic notata

Hic Turba phisica de multis regionibus
 concurrent propresenti complendo ope
 iussit peritagos qd exordium dicitur p
 mii loquitur qui conpunges scit et
 ait vobis notu faco omni rem natura
 vna quanda ppetua esse et eaz coquetem
 quoru natura dicitur et tpa sanntu et nosant
 ab hys quibus notia dicit iam peruenit
 dico stellab et igneas et acve ipas continere
 et nisi forte eius humiditas que solis flammam
 sua temperaret scriptate sol vniuersa subsist
 tencia suo qd dicitur ad docetone videtis sol
 ascendente i celo acve suo colore vniuersa
 modo si aer no i spissaretur spus quibus aza
 tue gignitur sol vniuersa subsistera suo desuict
 calore ppe et eia aer ab aqua coctetur eiusq
 calor et humiditas humiditate aque iunguntur
 donec videtis aquaz temez du scandit ad aca
 calore solis eleuaretur et aqua tenui quore
 no nutriret sol sine dubio eia suparet ergo
 ignis ab aqua coctur quore quorsu dicitur
 supat et nullomodo aer videt igne et aquam
 nisi in eo q dicitur ignis calidus et frigidus est
 aqua vero frigida et humidus et nisi aer esset
 calidus et humidus no fiet i ter eos coctura
 qn pparte fructus quoraz ex aere vaporiz
 fiat eo q solis calor ex aere quoddaz te
 me trahit quo vita et spus dei disponat
 mportatur et dicitur exordium dicitur magnifico
 aere eo q spus eiusdem rarefat et i spissat
 calefat et in frigidat et ungit et fit ipus
 aere desitas ex vaporibus aque quido dicitur
 lo distinguunt ppe solis eleuatoz q uero
 vaictas fit quado ex altato sole calefat
 aer et rarefat Turba inquit opte acve
 descripta et quod de eo sanntu natura

teudens adhibere et claudere vas in alembico suppo-
sito sicut in deingrudo albando facti hic dicitur
per vas predictum in aqua predicta et distilla
ab eo paulatim et paulatim supfluitate fleu-
tis sicut in de albando facti et fac de ca ad
corpore sicut facti de ca corpore albando et

Exphat Turba philosophorum
Sit laus gloria christo qui sit benedictus

2 de ponte veneni 2 reuscat calore male usq
ad epur 2 mputo pten 2 qd si seros vta
hoc igne valde dmodica quantitate 2 ad h
duerit aqua amr tollit critudme pncetut
ita q corda 2 corpa muenia facit Et ideo
ignis vo 2 elion- vne de terra e aliud m
ribile qz si aqua rectifica sup terra 2 qual
vne calaa 2 terra 2 ultio dpolu 2 sua oq
2 distillabi 2 p filis 2 postea congele 2 vapi
cuis aqua p alumbia habebit pale de terra
qui sal p fite fluxibit rectific in m 2 aqua
se rectificata fixat otus pns se si ignis d
solu 2 m aqua vne d d vrbia da fit i for
vo 2 q q sup igne lento pata dpolu 2
2 ad dpolu 2 fuerit 2 da 2 a po 2 2
pata fit vnu corpa q qgelatu ad aliquatu
lo m luis fit lapis ruber 2 p ad qualita
te dca 2 a pta reuscat fit elion sup
qy vnu vna pns sup 1000 Et ideo sup
to pteque 2 q e notand q q dnu ce
este 2 qda ha da quib q om qe m veni
2 vbiq qua habet ta paupes qua dmitos 2
2 vlio 2 cicta 2 mme cadus m medraay q
virtus sculta 2 n antiqui voluerit deca aliud
specie qz ipd maxie voluerit ad oculu
de ha da pab amore dilectoy de sentibq au
dnu 2 pntate 2 m plato victora et q
plus e si sap maguet vrbia fite ex ca
qda ad flae m vrbia 2 panno lico albo de
pa 2 houabit 2 de feno amaguitibq et vegibq
Et si accipit 2 de eme ad sup se habet no no
celle p accipit 2 hoc 2 ha da fugat malig
nos pns 2 horos Et id mputo pte 2 item
aliqui nefane de ca que pnuut ad vne m
aqua vne ad flae pns 2 aqua dno 2 pntibq
distillatu 2 pata aq attit ad se hbe vntu
2 fit aq abla valde de qua accipit ad vno
quos uae quabo tsta auellae p accipere
2 vrbia pns q pffice ad omes critudme
Et ideo mputo pntu 2 de tndant 2 q

2
p
ca
la
re
co
pe
ca
ph
au
au
nu
ciu
ce
pde
ph
ua
tib
cen
vta
tate
pso
clue
mo
fal
igit
pso
quo
gud
m p

Incipitur Expositio Sancti Thome super eubia philosophorum

Veritate meditantur - guttur - uerbum & labia
 mea de testabuntur - ipsum sapientie uerbum
 quare dicitur quod dicitur - quod ille uerba sa-
 pientis dicitur - qui res diuine gubernat. Sa-
 pientis igitur - est ordinare diuina aut ordina-
 toris ad fine gubernationis & ordinis regu-
 lary ex fine sumi necesse est tunc enim uiaqueque
 res ad fine operis disponitur - ad ad suum fine
 conueniens ordinat. Nomen autem supposito - sa-
 pientis illi soli paratum - cuius consideratio dicitur
 ad fine uerbi qui est ueritatis principium. Unde
 philosophus sapientis est ad altissimas consideratio
 aut illius ueritatis uerbi qui in te dicitur & a p-
 auctor uel motus ipsius & aut auctor uel
 motor uerbi est in illius & aut uerbi est
 eius consideratio & ueritas. Quare oportet ueritate
 & illam fine uerbi ueritatis & auctor eius con-
 siderationis principium sapientie in se. Sed per philosophum
 philosophus dicitur scientia & ueritas non auctoribus
 ueritatis sicut ueritatis & dicitur omnis uerita-
 tis scilicet illius scilicet que pertinet ad primum principium
 eundem omnibus. Unde & sua ueritas est omnis ue-
 ritatis principium. Sic enim & dicitur ueritas ueritatis
 sicut dicitur eiusdem aut & ueritas ueritatis
 ipsius & aliud ueritatis operatur. Quare dicitur
 dicitur dicitur sicut sapientis & ueritatis sapientie dicitur
 ueritas ueritatis & aliis dicitur ueritas ueritatis
 falsitate contraria in principium ueritatis
 igitur ex ore sapientis dicitur sapientis officium in ueritatis
 ueritatis de ueritatis ueritatis ueritatis dicitur
 que auctor ueritatis & ueritas ueritatis dicitur
 quod tangit ad dicitur ueritatis ueritatis
 guttur ueritatis. Et hoc dicitur ueritatis ueritatis
 in principium ad principium ueritatis & labia mea

Sextus

LIBRARY

Sequitur Concordantia philosophorum

Cicero namque florenti philosophico qua-
dam parte partes secretas scilicet secreta
famorum in dicta gloria in scriptibus
occulta sed prudentibus manifestas per qua omnes
gradus celestium ubi habitata fuerit et iuncta
deo altissimo sine penuria famulatum - reges
et principes dominatum - et ad inferiores suos colla-
subingantur - et carnosos et pauperes et inopes
in suis necessitatibus sustentatum - sic uti ser-
monis eloquio nec penitus occulto nec per-
tus manifesto non tunc sub enigmatibus uel figura-
si potius sub plana sermone fore tali tamen
quod ipsius late prudentes non attendant modo
utrosque miserabiliter - excludit ne in probus
tanquam probus tam excellentem scientiam usurpet
in digne semper eam quodammodo in suis partibus
et maliciis confundat. Amoc tui fili carissime
in hoc prout libello ipsa tradendo prout de
claris et artificibus nec huius scilicet oportet esse sub-
tilissimi in generis et naturas metallorum et aurum
quodam in firmitates et in partibus in suis mi-
neris scilicet et cognoscere ante qua pueriat ad
hanc artem. Si in tribus medianis ordinibus
uel lapidis volueris esse partibus. Quod quod omnes
mediane trium ordinum sunt septem quod nulla
eas tollit de mixto excepto una sola que est
de tertio ordine et diatu - una et uicem et omni-
no tria quia sola tollit de compositis lapis
magis et vitiosus et philosophicus seu me-
diana prima et vitiosa a philosopho appellatur

Inapit liber octo Capitulorum

Ibiu autem istum diuidam in octo
 capitula vel partes In primo capitulo
 dicaz de aino et eius natura nec non
 de sulphure quod in se continet In secundo capitu
 lo dicam de natura corporu perfectu et eor pul
 phie In 3o uero dica corporis et spiritus et lapi
 dis solucioe in prima materia In quarto capitu
 lo dicaz de extractiione aque de terra affuerito
 uero capitulo dicaz de reduciōe aque sup terra
 suaz In Sexto capitulo dica de modo sublia
 cionis terre In septio uero dicaz de fione
 et lapidis multiplicatiōe In octauo uero de
 modo prouacendi medianaz et turgedi quod
 libet metallum

Dequitur De a. et
 natura uero de sulphure qd in se continet

A regentiu uinu est frigidu et humidu et deq
 accidit cu eo omnes mineras et ipsum
 est acutu ignis fugitiu et q in igne
 aliquatulu steterit facit mira opera et
 alta et ipsum solu est spiritus uinus et in
 mundo no est simile quale ipsum est q possit
 operari qualia ipsum operatu et ipsum
 est q intrat quodlibet corpus penetrat
 leuat et extollit ipsum e fermentu corporis
 quibus admiscetur et tuc erit totu et uia
 ad rubedine et albedine ipsum e aqua per
 genis aqua uite lue uiginis fons alime
 De quo bibes no moritu Et uinu fuerit
 habet quoq opera cu mortu fuerit
 habet alia opa mag meliora et a

atua =
 ualibq
 rupa
 est
 ians
 rupu =
 tem
 b sup
 r dicit
 gela
 e q
 a adit
 pon =
 dia
 yrie
 acce
 ope
 capitul
 odo et
 do alit
 gault
 e qe
 m pa =
 rat puc
 gat
 s deo =
 uuy
 w at wu

uel quanta excedit omnes soles & luna natura
ley in omnibus proprietatibus tamen medicinalibus
qua alijs et eodem modo fit hoc proicitio supra
aerem & hys ga patet qd usq noscitur est
vere se ipsum mortificans & se ipsum vivificans
& vivificans fit aute hoc proicitio in corpore
eo tanto ante naturam fugam laboribus autem
pbae & ex parvi ad mediana facta fuerit sup
quanta pondera tade potest p modum predicto
potest aute si voluerit p solutione & agglutinatione
ut e dicto ipsa mediana sic subtilitate qd
sup ~~hanc~~ ~~omnibus~~ mille milia ptes cadit
& ipse quibet hanc aute caritudo pon
deru in proicitioe & subtilitate mediana
relinquimus in dagaadone tue & in dustric
magistratu su sup & ad hoc psta facere
viam malleabile & fige lapides paupos
Quartaque pca que diximus in hoc alpitudo
no in tendimus te fili condudere i modo &
in forma & ponderibus proicitioe quando alit
possit a face p alia pondera pnt passulat
virtus mediana se natura que aute hoc
mediana ab huanis assumpta corporibus ca in san
tate conservat & a languoribus purgat pue
fomites uel mites & asupneribus purgat
videtur & defendit leti custodiat nos deo

De pliat concordancia philosophorum
Finita Sabato ante Ictae Anno d' m' cc' lxxiiij

Incapit liber octo Capitulorum

Item autem istum diuidam in octo
 capitula vel partes In primo capitulo
 dicat de aere et eius natura necnon
 de sulphure quod in se continet In secundo capitu-
 lo dicat de natura corporum perfectorum et eorum sul-
 phure In tertio vero dicat de corporibus et spiritibus et lapi-
 dis solucione in prima materia In quarto capitu-
 lo dicat de extracione aque de terra et aqua
 vero capitulo dicat de reduccione aque super terra
 suam In sexto capitulo dicat de modo subli-
 acionis terre In septimo vero dicat de fixatione
 et lapidibus multiplicacione In octavo uero de
 modo prouacendi medicinae et tunc de quod
 libet metallum

Dequitur De aere et eius
 natura nec non de sulphure quod in se continet

Aer gentium uinum est frigidum et humidum et de
 aere autem cum eo omnes mineras et ipsum
 est aeris ignis fugitivus et quod in igne
 aliquatulum steterit facit mira opera et
 alta et ipsum solum est spiritus uiuus et in
 mundo non est simile quale ipsum est quod possit
 operari qualia ipsum operatur et ipsum
 est quod intrat quodlibet corpus penetrat
 leuat et extollit ipsum est fermentum corporis
 quibus admiscetur et tunc erit totum et uerum
 ad rubedine et albedine ipsum est aqua per-
 gemis aqua uite lucis uirginis fons alime-
 De quo bibes non moritur et uinum fuerit
 habet quoque opera cum mortuum fuerit
 habet alia opera magis meliora et a

xxvii

in ultimo sublimacionis modo pvenat
 ultima volatile pmaneat fixum & fixo
 soluto ad hoc ad fixionem esse modus figa-
 tur donec ignis aspitare questat deinde
 vero fixo capite cum non fixa pte resoluta
 pmodum solutoris & sublimacionis volatile
 faciat & volatile fixum & fixo soluto &
 ita volatile fixum quousq; fluat & altat
 in complecto limifico & solifico arca
 & hoc quidem modo operatur archanum
 ptrao spirituum sup omne mundi ptraum & hoc
 det nobis deus gloriosus qui arcauit ad
 exordio & in hoc terminatur liber octo ca-
 pitulorum &

Explicit autor octo capitulorum

Commentarius in Tabulam
 Hermis Trismegisti & c.

Verba Hermetici Trismegisti
 Trismegisti, q scripta sunt
 in tabula smaragdina
 inter manus eius inventa
 in deserto aethi, in quo
 huiusmodi corpus ejus
 repositum fuit.

et charis
 meos ab
 errore di-
 verten-
 ut cum pr-
 operans
 veritatem
 laudant
 regnum
 huius gen-
 it huius
 huiusmodi
 in gratia
 Amen.

In apit liber magis ad Alberti Ortilani

reci
Xpianus

Mans honor virtus et gloria tibi se deus
 pater omnipotens tui dilecti filio tuo dno
 nostro ihu a ioseph spu sancto pariter
 trinitas sancta qui es solus deus verus et unus
 homo perfectus gratias tibi ago qd cu ad thesauro
 quicq mundi pervenisse timui ne suis delectatio
 nibus suffocaret me ab hac tua suprema mi
 sericordia tua sanctissima gratia custodire
 mel et quia in finibus video in hac arte decip
 tos quia in directam no in gradum tu permit
 placet tibi domine deus ut de sacca qua tu
 michi tradidisti scribas Ego Ortilanus Alberti
 martini filii nupatius iacobina pelle involutus
 novissimq phisoz in dignis su vocari discipuli
 motus dilectione et caritate mei domcelli
 de claracione carissima sermone ppi patris
 phi hermitis qui sermo sit qd subtiliter ocul
 atus ex caritate veri operis in fatigata medum
 digitor ex passione verissimintendo de da
 varitatem em piddit occasio phisoz in suis
 sermombus ubi doctrina sancti spiritus que
 dicitur a ga phisoz veru sine medaco certum
 verissimum quod superius e sicut quod est
 inferius et quod e inferius est sicut quod est
 superius ad peccata mundicia rei unius et sicut
 res omnes ab uno sunt mediacoe unius et
 sicut nate sicut res omnes ab hac re una ap ad ap
 taad ~~et~~ pater eius
 est sol mata vero lina portans illud vetus
 in venar suo spiritu eius est tara Plater

mo a lui
desiderio
abstrahere
sunt in sue

ab horum
maribus
sunt sic

indignus
veritas
discipuli
phis

quany in

et charis
meos ab
evore di
certam
ne cum pr
coponit
Vere solum
landant
pogony
tamen sem
et sicut
commodum
pocula
tamen

operis valde apta ut sunt sales attrameta alia
et quedam aqua alia et vegetabilium quod quedam
aqua fit ex istis que dicitur soluit cuprum
ut aurum et argentum Et tunc per haec aqua aurum
vel argentum debet commisceri ad lapide philosophicum
sophisticum et bona prima bene purificata libom
ex tranca re et tunc factus fessulatur opus
in uno die plusquam in alio tribus mensibus
sic fit aqua ex aqua aiali que in quatuor factus
oleum ex arsenico sublimato Item fit aqua
ex vegetabilibus que dicitur tollit quibusdam
et adustione sulphuris et remanet alium
et in quibusdam sic sunt ados arata ma
bilis ad compositionem summi lapidis unde
plures viae sunt ad unum in tentum vel ad
unum finem et haec sufficiunt de lapide philosophico
componendo et quod in istis specibus in doctrina

Exphat Magus Albertus Ortulan

qui generat
supra supra et supra .13

LIBRARY
UNIVERSITY OF CHICAGO

I

capit quidem liber a breuiat?
 Rosarius appbato uicissim thesauru
 omni philosophorum ac omni scriptorum uari
 uum scriptu de uerissima ac uerissima
 compositione naturalis p[ro]p[ri]e qua omne
 diminitio reduat ad p[er]fectu[m] solificauit
 et hinc fuit uicissim liber nominatur rosarius
 eo q[uod] ex libris p[ro]p[ri]os ac omni scriptorum breuiter
 abreuiat[ur] est in quo deo teste nichil e[st] occultu[m]
 uel de uicissim nichil q[uod] diminitu[m] sed q[uod] e[st] neces
 sariu[m] ad uosari op[er]e complem[en]tu[m] Quod dicitur
 aut[em] iste liber in theoria et practica et etiam
 in diuersa diu[er]sa capitula Quippe quia
 iusti e[st] ut de naturali et sublimiori u[er]i p[ro]
 cessu no[n] pigreat qui de eor[um] sublimiori
 effectu tractat uoluit tunc cu[m] i[n] supplem[en]tu[m]
 deate natu[re] i[n] naturali calle philosophat p[ro]
 cedit intencio cu[m] ipsius scidij p[ro]p[ri]o scario
 expectet et auctora uacuois scire in illo de
 clare paratus et nullus negligat finaler
 ac p[ro]cipua uacuois p[ro]p[ri]e mediana abedias
 effode que homer[um] ornauit uoibus dicit be
 neficis auxiliatu[m] paup[er]u[m] et ead[em] corpore
 colluuenem co[n]seruat sanitate Qui cu[m] in le
 gendis libris de se[st]e uoluit in p[ro]p[ri]o u[er]bu[m]
 p[ro]mptus ee no[n] poterit i[n] lib[er]i sane naq[ue] lib[er]
 appent et seruo seruo[n]e exp[er]icat quod in
 u[er]o lib[er]o erit diminitu[m] in alio lib[er]o erit
 completu[m] Quo cu[m] de leui potest uariu[m] in
 practica app[er]escere cu[m]q[ue] n[on] in theoria remittit
 de p[ro]p[ri]e Qui ceas tunc p[ro]cedit ad practica
 p[ro]p[ri]e ap[er]uit ad ceas r[ati]o[n]is quo uel ad quod
 p[ro]p[ri]gat uosari uel de q[ui]s uariu[m] lib[er]u[m]

tua
 m
 u
 u

oportet primo ut conuertas ea in similitudi-
nem duorum corporum perfectiorum quod in
quatuor fiet nisi sol & luna in uno corpore
ea prodeantur super ipsa. Nam quia
quatuor sunt diuisa conuersus sic vnu
quoque cum singulis quod amplectitur. Ex pla-
nitate si enim iungatur cum plumbis pla-
bium et sic si ad ferro ferrum et sic cum
alijs corporibus erit sibi simile ad eis. Si
autem coniungatur cum istis duobus radijs fiet
clarior perfectior. Non est ergo operandum
nisi de ista nobiliori materia quia non
fuit res ex aliqua ratione nisi secundum
naturam naturam. Quiaque ergo querit in
natura quod in ipsa non est facultas et perditio
laboris et temporis. Non comedas de filio
cuius mater mensuram patitur quia
si comedere sepius erit et opus
tuum frustrabitur. De pigriori carne carne
de & habebis aurum et argentum quantum
volueris. Et ideo queras a natura quod in ipsa
non est quomodo fatigabis animum tuum in
vnu et nullomodo reperitur. Licet enim dicit
enim quod venies plus quam reperies in delu-
arum si ita facias sed facias digentum de
pulchre et mercurio et blando quomodo.
Quomodo res cuius caput est rubrum pedes albi
oculi vero nigri et magisterium que res
si intelliges quod dicit intelligere que dicit
quomodo omnia vera sunt verissima qua-
lia nunquam aliquis plus tradidit meliora

Exemplat posamus inuon tu sub ca-
pitulis de an refugacione huius
lapidis. Ictus nil vo exmi - magit t

M
diana
est or
reple
dote
fuisse
solu
ergo
autem
ueru
nacu
vatu
sua a
et cor
Cone
uenio
natu
calid
vab
titu
acv
Nec
D ca
huc
ex b
igu
uer
licv
rcal
prie
Sci
igu
ma

Manifestu e ergo operatione Cap^o 3°
 Mediane imitari operatione nature
 ipsam qz mediana esse veraz ean
 dem habere naturaz eo qz ipsa me
 dianu sola composita est ex natura Certu quippe
 est omniu rem esse de ea uel de eo in quod
 resoluuntur Nam gelu conuertitur in aqua
 dicitur mediante clari est ergo prius aqua
 fuisse qua gelu Sic omnis lapis noster in
 solutu in argenti uinum p magisteriu nru
 ergo prius ipse fuit argenti uinum qd
 aute conuertitur in ipso argenti uinum est
 ueris nature dicitur prius in dicitur natura
 namqz conuertere est clementia auulsi
 rotare Sub autem clementia De aptitudine
 sua ad in uicem conuersua e idco generatu
 e conuulsiu e ad in uicem alteri autu
 Conuerte ergo clementia e quod queris
 uenies qua operatio noster non est nisi
 naturam uentis e conuulsiu e dicitur
 calidi ad frigidu e humidu ad siccum ad mi
 rabiliu conuulsiu e dicitur non conuer
 titur namqz in humidu e terra in
 aerem nisi prius fuerit frigidu e aqua
 nec frigidu id est aqua conuertitur
 in calidum e in ignem nisi prius fuerit
 humidu e aer Nam transitus no fit ab
 extrinis ad extrina id e a terra ad
 ignem nisi p medium Terra sicut non
 uertitur in aerem e humidu nisi prius
 uertatur in aquam e frigidu nec ignis
 e calidus uertatur in aquam frigidu nisi
 prius uertatur in aerem e humidu e
 Sic quippe e aqua sicut clementia media
 ignis uel e terra sicut clementia extre
 ma Sic uero est iuxta ignem sicut

Et haec aqua est susceptibilis nutrimenti in hominibus
 et in aliis et haec aqua est maximus partium
 aqua cuius est que fit extrinsecus fructibus et calina
 oleo et in quibusdam arboribus quibus et per se
 proquedo et in omnibus arboribus fructibus dicitur
 si et principium generationis hominis est aqua semine
 cui vni procreto dicitur matrem mulieris adhaerere
 et fit humor subtilis et manet septe diebus
 donec coagulatum in omnibus membris mulieris
 pertinet ad eius subtilitatem pervenit ad
 carnem et fit caro in super ossa et fit os super
 pilos et nervos et sic fit et deinde coagu-
 latur in decima die et fit tanquam caput de
 inde rubificatur in decima septima die et fit color
 eius velut color carnis deinde in capit in
 viginti quarta die distinguuntur et habent rubra
 plura pilis et in trigesima sexta die forantur
 in foramina hominis sicut dicitur liba veteris testa-
 menti et in die quadraginta apparet in co-
 dia et a quadraginta die capit nutriri
 sanguine mensurali per se eius ad vultum
 anima autem capit a sanguine et in diebus et in
 fatis in diebus et oritur paulatim et paulatim
 et vigoratur et satis quod lapis philosophorum appellatur
 habet hunc quod dicitur in ventre vasis tribus me-
 sibus primis deinde aliis tribus secundis me-
 sibus deinde fauillatur ab igne tribus aliis
 mensibus tertis et decoquitur eius et per-
 fit et ad completum fuerint novem me-
 ses ab initio sanguinis quo nutriebatur
 et apparet ad partem mulieris et fit ibi sicut cona
 et sicut in fructu eius a parte post conceptum
 eius ab utero ad hunc modum et hunc totum et apparet
 in modum parva lapidis philosophorum et scilicet in
 modum parva lapidis philosophorum

Gepliat Vosanus dicitur per magister dicitur
 quod dicitur in primis in partibus artibus et nova
 villa anno domini 1394 septimo mense

na

quod
nutritur

In egypto se autem Enochianus vocatur

Huius omnia que sub dubitate phisicis
 sunt videlicet in dictis ad veritate re-
 suantur - ut dicit phisicis sup elixir - dis-
 tollis hanc imita² naturam in quantum potest. Unde
 quidam phisicis dicit dicitur et res nobilis nulli me-
 tallis se ptapais nec artificialis ergo dignior et
 ex ceteris ceteris presertim quod fidei de ubi
 ad vobis ex phisicis no cessabatur ergo lapide
 dialoy r. dicit se habente se suspensitate scilicet
 gemis ferugine suante sicut pbatur plapide
 magnetis et dicitur vegetabile se de loco
 ad locum minuit et de minca extractum. Unde
 dicitur male d. colligentes phisicis dicitur. An eius
 minca est atque extractum et in te separabilis
 manet. Sed tu es eius minca r. artificialis
 et atque extractum scilicet elixir et in te inseparabi-
 litate manet se sciencia. Et alij dicitur eum esse
 filium vniuersi dicitur quod nascitur in se duos motus
 se carne se ossa quod falsum est se nascitur et duos
 motus se a se sulphur passionatione de coarctis
 nature sibi subseruente ex quo volantes inuane-
 tio sumunt. r. omne volatile sicut corpa no fixa
 inuane-ctio sumunt. Unde papus dicit. Que igitur
 fructu ex spectis et verbis in igne euanscentibus
 dicitur. pebis id est bina res se huda et frigi-
 da aut calida et sicat. Unde ad alij phisicis. Est igitur
 lapis nosci. huiusmodi et sicat quatuor ad igne
 dicitur. eum pebis quasi ut ferrum. Sed causa
 eufonie addit et eo quod no lapis quatuor ad mal-
 leationem. Et ad ille lapis aqua - moan in carni
 et planetas et extractum de terra et quibus
 his est ad quilibet colore se albu et rubru
 et ipse quinet omnia elementa artificialia scilicet
 aqua clara aqua atria et acris aqua rubra

Dudera

217

In Cyrt se autor Origenes ad Regem habet

Primo quaeritur - que & qualis sit huiusmodi
capitalis substantia & materia utrum multae
plures sint an ex uno conficiantur. Origenes
respondit quibus cum res divinae essent
divinorum - multorum testimonio. **Q**uod autem
antiqua antiquiora testimonia tibi ad hunc
educata sic quod nos de eius principali substantia
atque natura saepe probavimus ex placitis. Si autem
ea quae dicitur & testimonia antiquorum recte in
specie bene & apte cognoscere nos amemus
in uno quaerere. Et omnia que divinae naturae
sunt huiusmodi uti vera prima & principalis substantia
& una & eadem & cum unum sit ne aliquid sibi addat
vel minuat. **H**oc habebis quidem in terrogando
nunc vero antiquiora testimonia educata ut omnes
in uno considerentur - seu iudicentur. **H**ic
res uti res & plures cum a quibusdam dicitur dicitur

Hoc autem magisterium ex sola una videri
et procedit & postmodum in plures res ex
responditur - et iterum ad unum revertitur et ab voce
deinde accipit. **I**nspecta quoque plures sunt omnia
tuorum sunt elementa scilicet calor - frigiditas huius
ditas & siccitas que ex uno fonte procedunt
& eorum quedam ex eis efficiuntur & ex aliis quibus
quedam quasi radices sunt sicut aqua & ignis quae
vires ex eis sunt quae sunt ut terra & aether. **I**tem
inspecta autem ad maria nostra inquit aqua
super nostram terram supra habet superantem multo
debet magis manere quia cum magis lucida & pura
natura & de grossiore aquae terra collatur. **I**tem
hermes ait terra inquit nostra est elementorum
vires & de terra procedunt & ad terram revertuntur
aeris quoque dicitur que de terra procedunt ad
terram revertuntur. **H**ermes itaque ait omnia ex

In Epist. libellus composito p. d. n. t. h. o. a. z.

Humiditas & qualitatibus compositur
 videlicet calido frigido humido
 sic et tamen materialit primo
 & principalit est extera & de re formalit
 autem ex aqua & igne effectiue calor enim
 ignis in terra in aqua dissoluit & ita
 facit partes terreas in partes acidas unde
 terra in aere suboluit paratur ab igne
 qui in visceribus terrenis in calidus vapores
 eleuat ab ipso terrefactis subaliando cora
 refaciendo ipsas in acidas partes nature calidas
 & humidas unde & ipsa mobilis est & velic
 met penetrat videlicet propter humiditatem
 aeris quia cum vapores congregantur successe
 per frigiditatem terre & humiditatem aquarum
 resoluunt & quasi in humiditate viscosam
 sed dubium videtur ad hoc res sit minima pe
 nitate coartata quomodo fit humida dicitur
 fit humida & sic visibili ex anime est cum
 duplex humiditas acida & aquosa primo
 modo humiditas scitata patitur in aere
 caliditate ut patet in aqua ardentem
 & sic hęc scitata autem humiditate non qua
 ratur hinc scitata naturali in habe
 ribus enim suboluit facilius & transitus
 coram se ipsa & dicitur d. scitata de qua
 aere & corruptioe sua est humiditas
 aquosa que e accidentalis que aratur
 in visceribus terrenis sic & humido quam
 principalit in se res per paratur paratur
 videtur cum humiditate gradit scitata
 & ad hęcibilis est ergo ista res natura
 terrefactis pulcherrima subtilis videtur

In apit speculu pogeni p h i s d i c t i

Mbla p h i o r d e p a r t a n o s t r a c o p o e
b a u t e l i v i - d e q u a t u o r s p i r i t u s
z m u l t i d e q u a t u o r e l e m e n t i s s e e g o

u n i u e r s a l i t e r d i c t o q u o d u e a q u a m i s s u n t d i u e r s a
i t e n a c e t a m e e u n a d u c t o i t a t e q u i a i n
t e r s i m b o l i c o h a b e n t i b u s u n i u s e t i a s t e q
e x g r a c i a p h i e l e g e r u t c a p i l l o s h u a n o s
s a g r i c i u m h u a n u m o n a g a l l i n a r u m i n s a p i d e
p h i o r z a l i j a l i a d i u e r s a n o q u o d i l l i s i m b l a
p i d e s u e r m i n e r a l e s n e c i n t r a n t o p u s
a l i q u o d a l c h i m i e i n e l i v i - s e d s u n t l a p i
d e s e o s g r a c i a e x e m p l i q u i a p e r e s m o
s t a n t n a t u r a s p e t a t e s s p a c i o n e s p o d e a
a d m o d u m c o n u e r t e n d i q u a t u o r e l e m e n t o s
n o q u o d a q u a c a p i l l o r u m h u a n o r u m n e c t e r r a
e o s n e c o l e u e o s e x t r a c t u p d i s t i l l a c o m
n e c a d e p s l i q u i d u q u o d p a l i u s p o n i t
n e c a d e p s s p i r i t u d i n i s u e l i n g r e d o i n
t e r r a s a l i c e t f e r r e r e m a n e s e t e n e t l o a d
i g n i s p r e s t a q u o d i s t a e l e m e n t a e x t r a c t a
a c a p i l l i s i n t r a n t i n e l i v i - m a t e r i a l i t
s e d p h o s l a p i d e s e o s d e c l a r a t q u a l i t
q u a t u o r e l e m e n t a m i n e r a l i u d e b e t p a r a r i
e o c a p i l l i d i s t i l l a n t u r p r i m u e o r t a q
z i l l a e a q u a s i m i l i t u d i n i s s e d a q u a i n a
e a q u a p h e m i s m i n e r a l i s z m a t e r i a
u e r a s i m i l i t u d i n e t a l i o r z a p p e l l a t a r a n i a
p o s t q u a a q u a e x t r a c t a f i a n t a c a p i l l i s
v i g r a t u r i g n i s z s e q u i t z o l e u m z h o c
a p p e l l a t a c i r z e q u o d e a c i r s i m i l i t u d i n i s
f a c i t n o s t e o l e u p r i m i t u d i n e i n q u i s i
b i l e q u o d c o a g u l a s t a t i s t e r r e e x p i g
n e d i n e a q u e m i n e r a l i s q u o d a p p e l l a t u r

inue[n]t[ur]e & rubedine extenu[is] hoc aut[em] v[er]it[as] quo
 usq[ue] funditur sine combustione ad caudela
 hoc signu[m] v[er]o ad hoc totu[m] e[st] oleu[m] philoso
 phicu[m] ad uoua aqua & p[er] se suo p[er]uul[us] h[ab]et
 tunc diuide in tres p[ar]tes & ad prima p[ar]te
 imbibe spiritu tuu[m] acutu[m] qui t[er]re op[er]as
 e[st] p[er]uat & coque ut prius v[er]ap[er]e aqua
 ut p[er]dixi & in venes in fundo v[er]gentu[m]
 sub at[er]o v[er]igulatu[m] rubore tunc da sibi alia
 terra de clivis p[er]uata & fac cadit
 sub p[er]dixi. & in s[er]uatu[m] coque ut prius
 & in venes color[is] v[er]igulatu[m] & in s[er]uatu[m] meo
 & extenu[is] pulcherrimu[m] tunc da sibi ut
 tunc & terra ad t[er]ro p[er]dixi & coque
 diliget[er] v[er]ap[er]e p[er]dixi & t[er]re ita quo
 usq[ue] fundit ad caudela p[er]uat glaci[em] & t[er]re
 inue[n]t[ur]e ad modu[m] aque & p[er]dixi q[ue]
 matre tunc fuerit p[er]uata & inue[n]t[ur]e p[er]u
 da t[er]re & p[er]uata op[er]as v[er]it[as] ad t[er]re
 sup[er] aqua v[er]u[m] p[er]uata tunc sup[er] duo inue[n]t[ur]e
 sup[er] tra tunc sup[er] t[er]re p[er]dixi ad tantu[m] gradu[m]
 h[ab]et v[er]it[as] p[er] uenit[ur]e op[er]as p[er]dixi diliget[er]
Iulius nostro simp[er]do duodecim & ducatus
 t[er]re & in libro v[er]it[as] d[er]e q[ue]to
 & ibi p[er]uenas ad hoc q[ue] optat

In scula p[er]lor[is] am[er]e Goph[er]u[m] p[er]uata p[er]uata

Primum ubi

In apert Antori triginta uborum

Noto qd distillatio huius lapidis fit solita
 ut cum matura fuerit ponatur in testa
 aurea et quiescat et des subitus leue igne
 donec eius aqua auferat et reponatur
 deinde os cucurbitae et aqua distillate red =
 datur aliquantulum in receptaculo ut quato
 acies aer et ignis se sup effundat in dis =
 tillatione ut exinde aer capiat et dimittat =
 tu deinde angusta regium quousqz ignis
 et aer distilletur et omnis distillatio desinat
 Tunc reple os ad aqua pura extrahere quod
 in cucurbita remanet saldet tenet et reple
 ad finem et est ordo culus dedi tibi datus in p =
 mo uerbo quia cucurbitae sepe oritur huiusmodi
 propter falsitate itineris et pro cessibus deinde
 Verbis deinde pone puram aquam et distilla
 spacio et reple de illa distillatione ad unum
 vel carassay et suo uise et hoc est eius per =
 fecio saliet ut eade sit cucurbita sup alio
 cucurbita et in fundo sit angusta sicut ut ead =
 uictu ibi carassay et impleatur et repleatur
 claudatur et de super sit leuis ascusio et
 distillatio ob duram distillatione huius
 cucurbitae distillat et uerba huiusmodi
 Tertio ubi qd in regimine huius aquae nar =
 rarius quod rari quarto quingimus
 Quarto ubi qd deinde aqua pstat
 pone separatim et in regendo mixte et igne
 mixtio sicutas separare unum ab alio que
 ad segregata sunt totum sicutas in reg =
 do mixto huiusmodi et ratio iter ut ponas
 Cucurbita subitus qua ponas unum
 mirti et aliud et ualeat et sup cucurbita

214

311

214

ba
nu
pa
du

III

Die partis elixoris sup 3 p[er] implet eund[em] modo
p[er] . . . . .
q[ui] d[icitur] . . . . .
f[er]re . . . . .
Se phat p[er] h[oc] & autor triginta uerbo[rum]
In secula seculorum Amen Dulce fuit

Sequitur uersus In p[er]tinentia uia
Sp[iritus] ac corpus utruq[ue] sit luadatu
firmit[er] debet in corpore sp[iritus] sumis
ut possit igne p[er] se quod non stabili
A fixo u[er]o uoluntate figurat omne
Cura q[ui] p[er] se p[er] ca[usa] uoluntate fup[er]bia
In g[ra]m[m]at[ica] facit in p[er]tinentia p[er] se p[er] se
De p[er] se p[er] se p[er] se p[er] se p[er] se p[er] se
D[icitur] u[er]o p[er] se p[er] se p[er] se p[er] se p[er] se
ut possit igne p[er] se quod non stabili
Sp[iritus] & uia p[er] se p[er] se p[er] se p[er] se
Sic uia u[er]a corpus caritatis ip[s]a

Sequitur uersus sup[er] . . . . .

De pu[er]o rapit h[oc] u[er]ba d[icitur] p[er] se
Cuiusda uita num[er]is p[er] se u[er]o ab ip[s]is
Quod si p[er] se p[er] se p[er] se p[er] se p[er] se
Quis d[icitur] in p[er] se p[er] se p[er] se p[er] se

In fusione p[er] metallica p[er]fecta. Et autem coagula
 coagulaao liquore r[ati]o in solida massa
 p[er] h[uius]modi p[er]nuat[ur] redatio causa in
 venationis q[ui] et argenti vini d[icitur] d[icitur]
 Et nota q[uo]d coagula d[icitur] sube[re] h[ab]et
 locum ubi fuit materia et h[ab]et p[er] h[uius]modi
 non d[icitur] d[icitur] d[icitur] d[icitur] d[icitur] d[icitur]
 primo cap[itulo] q[uo]d d[icitur] ab h[uius]modi d[icitur] albic
 et p[er] h[uius]modi d[icitur] d[icitur] d[icitur] d[icitur] d[icitur]
 ubi d[icitur] d[icitur] d[icitur] d[icitur] d[icitur] d[icitur]
 d[icitur] d[icitur] d[icitur] d[icitur] d[icitur] d[icitur]
 d[icitur] d[icitur] d[icitur] d[icitur] d[icitur] d[icitur]
 d[icitur] d[icitur] d[icitur] d[icitur] d[icitur] d[icitur]

Ex phat Radicans p[er] h[uius]modi sic dicitur
 Sit laus et gloria xpo filius p[er] d[icitur] d[icitur]

qua usque Et sic habebis multum. Tunc di-
uide optes unum pro vobis copiam al-
teram autem dabis ut populi d'p'o d'cedat
cedendo et de celo in terram descende et
toties fac lapide super mundum volante
d'cedat a se d'cedat a lapide super d'cedat
descendat et super pluviam d'cedat disilla-
ta p'vno et celo quousque tunc d'cedat omne
corp' d' sole et luna quousque in d'cedat
potit et sic habebis totam arte ad into-
vis dei omnipotentis et

Expiat autor qui dicit librum sub
lucenae et d'cedat flexis

MATTHIAS-KONSTANZ
BIBLIOTHEK

VÈGE